

ERDÉLYI GAZDA

AZ
ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

(Irodája: Kolozsvár, Szentegyház-utca 2. sz. I. em. Telefon szám: 311. Sörgöncim: »Kereskedelmi Társaság«, Kolozsvár.)

Lóhere és Luczernamagot

a legmagasabb napi ár mellett vásárolunk.

Kérjük a t. Gazdaközönséget, hogy lóhere s luczerna magtermését a mennyiség s az elérni óhajtott ár megjelölésével nekünk megmintázni szíveskedjék.

Felkéri az erdélyrészi állattenyésztő birtokos gazdákat, hogy eladó haszonállataik (igás ökör, tinó, borju stb.) minőségét és mennyiségét hozzá sürgősen bejelenteni szíveskedjenek, mivel a királyhágón túli uradalmak részéről

a vételre rendkívül sok megbízáás érkezett.

Cséplőgépek, rosták, ekék és boronák, zsákok, ponyvák, olajok stb.

legjutányosabb és legmegbízhatóbb beszerzési forrása.

1010

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
BUDAPEST, Váci-körút 63. szám

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak

Locomobil és gőzcseplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerőig.
Balmakaszalók, járgány-céplőgépek, lóhere céplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, „COLUMBIA-DRILL” legjobb sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-morszók, darjók, gőz-malmok, egytetemes acél-ekék, 2 és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

1242

Májerszky Barnabás

gépgyáros Nyiregyházán

készít sok évi tapasztalatok nyomán mint specialista

Viznyomásu olajsajtókat,

Olajmagzúzókat egyszerű s több hengerrel,

Olajmagpörkölőket gőz- és tüzfűtésre,

Olajfinomító gépeket s az olajgyártással kapcsolatos minden berendezést.

Eddigi kivétel 120 telep üzemben.

1093

Nélkülözhetetlen minden mezőgazdának, szarvasmarha, s ló-tulajdonosnak, juh és sertésenyésztőnek

valamint minden főgazdának, a fővárosban védeit

„Étvágy” szászsebesi takarmányfűszer tejfejlesztő és hizla ószer,

mely egy régi gyógyszerészeti utasítás szerint jótállás mellett, tiszta és eredeti, valódi minőségben, kizárólagosan csakis

MEISE LAJOS

vegyészeti gyáraiban Szászsebesen (Erdély)

és Regensburgban (Bajorország)

készül állatorvosi felügyelet alatt. Budapesten, Bécsben, Párisban, Londonban, Brüsszelben és Hamburgban megtartott kiállítások alkalmával mindenütt a legnagyobb kitüntetések, díszokmányt, érdemkeresztet és a nagy aranyérmét nyerte.

A szászsebesi „ÉTVÁGY” takarmányfűszer a hanyatló étvágyat emeli

karmányt ízletesebb és emészthetőbbé teszi; a sertéseket gyorsan hizlalja, gyorsítja a vágómarhák hizását; a növedékállatok felnövelését elősegíti s az összes háziállatokat jó egészségben tartja. — Használatának csekély költsége dúsán megkerül. — Fényes eredményekről számos elismerő levél tesz tanúságot. — A valódi „ÉTVÁGY” szászsebesi takarmányfűszer csakis fél kgos eredeti csomagokban kerül forgalomba.

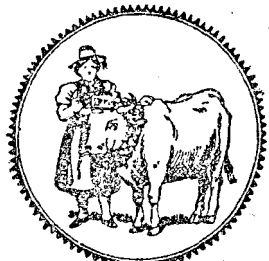
Egy csomag ára 90 fillér. Egy 9 csomagot tartalmazó postaküldemény ára bérmentes küldéssel 8 korona utánvét mellett. — Ismertetés és használati utasítás minden küldeményhez lesz mellékelve.

Az összes megrendelések intézendők:

Meise Lajos szászsebesi vegyészeti-gyár központi elárúsító irodájába

Budapesten, VI. ker., Nagy János-utca 5. szám.

„Kolozsváron kapható: HAVAS ÁRMIN urnál” 1221

HUBERT J. B.

Cs. és kir. udvari szállító

pezsgőbor-pinczéi

POZSONY.

Különlegességi jegy:

GENTRY-CLUB a budapesti orsz. kaszinó pezsgője.

Kapható minden jobb vendéglőben és kávéházban.

1069.

HERMANN E.**VARRÓGÉPEK!****Varrógép és kerékpár nagy raktára**

Kolozsvár, Egyetem-utca 6.

Ujjonnan berendezett mechanikai műhelyemben minden mechanikai javítások olcsón, gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Egy valódi családi Singer varrógép himzőkészülékkel ellátva 30—50 frtig. Egy karikahajós 65—80 frtig. Egy Central Bobbin 86—90 frtig. Eredeti Hove C. Wheler & Wilson D. 12, Manufacturing & C. New-York, Balkara Cylinder stb. A varrógépek kedvezménye: Heti vagy havi részletfizetésre is vásárolhatók.

Gépeimért 10 évig felelek.

Egy új kerékpár angol villával 70—90 frtig. Kerékpár köpeny 4—6 frtig. Kerékpár tömlő gumi 2 frt. 30 krtól 3 frtig. Kerékpár csengő 35 krtól 1 frt. 50 krig. Kerékpár acetillen lámpa 2 frt. 50 krtól 5 frtig stb.

Csakis készpénzért.

1109

2,000.000 Gleditschia csemete
ezre 5 kor. Több ezer almafa-
ajtvány 100 darab 36 korona.

Nemkülönbén mindennemű és fajú gyümölcs-, disz- és gazdasági fa, vadcsemete, diszcsesze, nagygyümölcsű földi eper, dugványok. oltóvesszők s különféle faiskolai cikkek nagy mennyiségben eladók. 1222

20.000 darab nemes rózsza.

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küld:

Bajai Gyümölcsészeti Egyesület,

hová a megrendelések is intézendők.

Marosmenti birtok 126 holdas, közketlen a falu mellett sima tér helyen, vízmentes, szép gyümölcsös kerttel, épületekkel a birtokkal közvetlen összeköttetésben, úgy városhoz, mint a vasuti állomáshoz félóránnyira **eladó**, mennyiért és hol, a szerkesztőségénél megtekinthető. 1230**Mótor-benzint**

minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmassat jutányosan szállít a

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.
brassói gyárából.

Megrendelések a brassói irodába intézendők. Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készséggel megadatik. 1032.

Olajpogácsát

legjobb minőségben szállít,

Napraforgó
magot

legmagasabb napi árban keres

Erczmann Adolf

olajgyár KATONA, Kolozsmegye. 1225

Páris 1900. Grand Prix! (328. sz.) Páris 1900. Grand Prix!**Eredeti Singer-varrógépek házi használatra**
és minden ipari célra.**Nagy tartósság! Egyszerű kezelés! Magas szolgáltatási képesség!**

Ingyenes oktatás a divatos műhímzésben is. — Varrógépekhez való elektromotorok minden nagyságban. Különleges varrógépek zsákvarrásra, zsáktömésre, zsákfoltozásra és szegésre. Erőhajtány berendezések a legújabb és legbevéltabb szerkezetben.

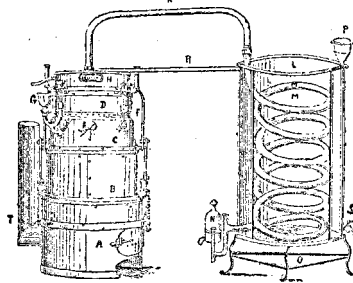
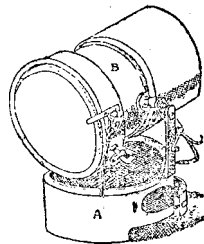
Temesvár 1891. Aranyérem! Singer Co. Debreczen 1894. Arany oklevél.
varrógép részvénytársaság,
Kolozsvár, Jókai-utca 3. 1132
Brassó, Kapu-utca 23. szám. Maros-Vásárhely, Széchenyi-tér 55. szám. Agrár bank-épület. N.-Szeben Vasút-utca 5. sz.

Az ezredéves országos kiállításon millenniumi nagy éremmel, a szegedi és pozsonyi mezőgazdasági kiállításokon 3 ezüst éremmel kitüntetve.

Legújabb szerkezetű, tengelyen fordítható vagy vasfűtő kazánházból kiemelhető

**gyümölcs-, törköly- és borseprű-
lepároló készülékek**

csefrekeverővel vagy anélkül, minden alaku pálinkafőző-üstök, 2 csöves sisakkal, csöves-, kigyó- vagy hengeralaku hűtővel; mindennemű gyári rézműves berendezéseket, konyhai rézedény- és üstöket legjobb kivitelben jutányos áron szállít.

Gállik Lajos
rézművesmester üzlete
BUDAPEST,
VII. ker., Nyár-utca 15. sz.
Régi fémek becseréltetnek és megvételnek. 1196**„Grand Prix“** (a legnagyobb kitüntetés)
a párisi világkiállításon.**Alfa Separator R. J.**

Iroda és gyár: Budapest, VI., Lomb-utca 11.

Tejgazdasági Gépgyár.

Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!

**Tehénészetek, tejgazdasági telepek, tejszövetke-
zetek berendezése!****Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!**

Több mint 560 első díj!!!

Évi gyártás kb. 60,000 Alfa-Laval separator.

Árjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással
készséggel szolgálunk. 1018.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 EVRE 12 KOR., 1/2 EVRE 6 KOR.,
1/4 EVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Darányi — Tallián.	605
Magyarország Földmívelésügye 1897—1903.	606
A szesz technikai felhasználásának nemzetgazdasági jelentősége. <i>Báró Malcomes Béla.</i>	608
Vegyes közlemények.	608

Hirdetések.

Lóhermagot (1002.)
(Vörösherét),
Lucernát, és egyáltalán
Szadasági magvakat

legmagasabb napi áron **vesz**

Mauthner
Ödön cs. és kir. udvari **magkereskedése**

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 33. sz.

Ajánlatok, melyekben a mennyiség is ki-
tűntetendő, minták kíséretében kéretnek.
A cég árjegyzékeit kívánatra ingyen és
bérmentve küldi.

Darányi — Tallián.

Az a nyolc esztendő, mely 1896-tól 1903-ig szemünk előtt pörgött le, a magyar mezőgazdaságnak egy elhatárolt korszakát foglalja magában. Ez a korszak a nagy gazdasági válság földjén épült föl, keletkezésének ideje a válság legsúlyosabb éveivel találkozik, közepe a krízis enyhülésének körébe esik, vége a kibontakozás, a fejlődés jegyében van már.

Ez alatt a korszak alatt megtanulhatuk azt, hogy produktív kulturtest, tehát a mezőgazdaság is, a megbetegedéseknek ugyanazon szabályai alá van vetve, mint az élő állati organizmus. Meg van benne a hajlamosság a betegségre s a kórok kifejlesztik a betegséget. Ha a mezőgazdaságnak ez az organizmusa erőteljes, egészséges, ellenállóképessége nagy, akkor a betegség ki nem tör; ha gyöngye, rosszul táplált, petyhüdt, akkor a hajlamosság és a kórok a betegséget idézik elő.

1896-ban a mi mezőgazdaságunk a belső hajlamosság és a külső kórokok hatása alatt, organizmusának gyöngeségénél fogva súlyos beteg volt; hajlamosság, kórok meg vannak ma is, de mezőgazdaságunknak most meg van az ellenállóképessége, megedzett szervezete s azok az okok, melyek egy decennium előtt a szövetsejtek elhalását okozták, ma új szövet képzésére izgatják. S a magyar mezőgazdaság ezen nyolc éves történelmének homlokterében *Darányi Ignác dr.* állt. Az ő tudása, szorgalma és lelkiismeretessége irányítóan hatottak a magyar mezőgazdaságra, hogy a gyöngye szervezetlenségéből ellenállásra képes szervezetté alakuljon át. Magát a fejlődést egy ember sem, *Darányi* sem idézhette elő, de ő fölismerte a fejlődés szükségét, elegyengette útjait, alkalmassá tette a magyar mezőgazdaságot a fejlődés tényezőinek befogadására, mint ahogy a gazda a talaj föl-szántásával elkészíti azt a mag fölvetelére és el is boronálja, meg is hengereli a földet.

Nézzünk most végig az elmúlt nyolc év mezőgazdasági történetén és látni fogjuk, hogy ezek az események alig választhatók el a *Darányi* működésétől, hogy azoknak kristalizálódásánál a magyar állam általa irányított intervenciója volt az a fonál, mely

körül a társadalmi tényezők folyama jegecekké állt össze.

A fejlődés első jele volt, hogy a sok éven át egy kalap alatt intézett földmívelési, ipari és kereskedelmi ügyek egymástól elválasztattak s a földmívelésügynek külön minisztérium állítottott föl. De ennek a formai elválasztásnak *Darányi* adta meg lényegét, egyesítve és szervezve a magyar mezőgazdaságnak valóban különálló, de önmagukban is nagy érdekeit. És hogy ezek az érdekek nem egy relációban az ipar és kereskedelem érdekeivel összeütköznek, az mutatja éppen azt, hogy egyesítésük milyen természetellenes volt. Az érdekellentéteket gyakran elsimitva, de azokat meg is győzve ott, ahol a magyar mezőgazdaság érdeke fedte a közgazdasági érdeket, *Darányi* a fogalom okos értelmében *agrárpolitikát* üzött; de mint kormánytag számolva mindig a közgazdaság általános érdekeivel, számolva az ország pénzügyeinek helyzetével.

Az ő minisztersége abba az időbe esik, mikor az agrárérmék a külföldön a körülmények és a kor behatása alatt kibontották szárnyaikat. Amint a külföldön, úgy nálunk is a gazdasági érdekképviselések, a gazdasági egyesületek voltak harcosai ezeknek az eszméknek. Az eszméket helyes merdebe terelve, a túlzásokat enyhítve *Darányi* a gazdasági egyesületek társadalmi működését belekapcsolta az állam gazdaságpolitikai működésébe és támogatva azokat szellemi és anyagi téren, véleményüket, tanácsukat kikérve és meghallgatva a gazdasági érdekképviselések egész újjáalakulásának volt tevékeny tényezője.

A *Darányi* regime-jének karakterisztikus vonása azonban egész élesen és határozottan a *kisemberek* sorsának jobbá fordítására való céltudatos törekvés volt. Ő látta, hogy a kisérmék és a munkásember az, aki sanyarú helyzetéből önerejével menekülni nem tud, látta, hogy segély nélkül a kis egzisztenciák, az egész parasztsztyál a visszafejlődésnek, a pusztulásnak van kitéve, holott fejlődése az állam legfőbb érdeke, pusztulása a köz legnagyobb veszedelme s ezért a rendelkezésére álló minden eszközzel a kisembereken akart és tudott

Minden gazda kérje be most megjelent, 60 oldalas, sok ábrás

őszi és téli árjegyzékünket.

Minden gazda tájékozódjék ez árjegyzékből minden anyag, eszköz- és gépszükségletének beszerzése előtt.

Minden gazda bizalommal forduljon szövetkezetünkhöz, mert nemcsak a közös célt, hanem saját érdekét is ezzel mozdítja elő.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-u. 31. szám.

is segíteni és amellet mindig nemzeti szempontok is vezették.

Igy a *telepítési* akció az ő szerencsés keze alatt kifejlődött, megerősödött s éppen a mi hazarészünkben mutatja a legjobb eredményeket. Minden telep a magyarság egy-egy őrhelye, a kultura egy-egy foltja. De ezt az akciót ő nagyobbá akarta tenni, mert tudta, hogy veszedelmes a késlekedés, hogy tervszerű eljárás szükséges, hogy az állam nagyobb ereje kell annál a célnál, melyet a telepítések szolgálnak s azért a legutóbb, működésének mintegy hatyúdálául a telepítési törvényjavaslatot terjesztette a képviselőház elé, amely törvényjavaslatból üdvös törvény fog válni, ha nem Darányi lesz is már végrehajtója.

De itt, a szemünk előtt, mindnyájunk óhajára és támogatásával szervezte Darányi a *székely mentőakciót* a székely kormánybiztosság föllállításával. Ez az akció rövid idő alatt is jelentős sikereket ért már el, mert Darányi terveinek kiviteléhez nemcsak a leghathatósabb eszközöket, de a legalkalmasabb embereket is megtudta találni. Hogy ennek az akciónak vezetője, *Sándor János* most ezt a helyet elhagyja, az nagy kára a székely akciónak. Mert jöjjön helyére bárki is, a megindított munkát ugyanolyan irányban, ugyanazon módon folytatni aligha fogja s ez rázkódtatást, folytonossági hiányt fog okozni, ami a székelyügyet fogja visszavetni.

És megint a kisgazdák azok, akiknek a *szövetkezetek* támogatásával a Darányi kormányzata használt. Az természetes, hogy a szövetkezetek szervezése mindenütt a társadalom föladata, mert azt csakis a társadalmi tényezők kezdeményezése, összetartása, együttműködése hozhatja létre. Az állam is csak a második fokon szerepelhet, erkölcsi és anyagi támogatásával. És Darányi mindig megtalálta a szövetkezeteknek azt a formáját, mely valóban közérdekből jön létre s ezeknek a szövetkezeteknek fejlődését hatalmas erővel segítette, azokat a támadásoktól ügyesen megóvtá. Csakis így bontakozhatott ki mai nagyságáig szövetkezeti szervezetiünk.

A kisgazdák mellett azonban kiváló gondja volt Darányinak a legkisebb gazdasági egzisztenciákra, a *mezőgazdasági munkásosztályra* is. Előtte mindjárt kormányzása kezdetén nyílt meg az a perspektiva, melyet az agrárszocializmus tárt föl. Ennek a mozgalomnak a hatása alatt készítette el a munkástörvényt. Aztán kormányzása egész ideje alatt tapasztalhatta, hogy a munkásügy nálunk valóban teljesen el van hanyagolva, hogy szociálpolitikai alkotásokra eddig se pénz, se idő, se jóakarattal nem tellett és ő igyekezett a sok évi mulasztáson törvényekkel és intézményekkel segíteni. Mindnyájan ösmerjük ezeket: a munkások

és a munkaadók jogviszonyát szabályozó *többréndbeli törvény*, több évig szolgált cselédek jutalmazása, munkasközvetítés létesítése, a munkás- és cselédségélypénztár megalkotása fűződnek az ő nevéhez. Hogy mindez az agrárszocializmust meg nem szüntette, az igaz, mert azt megszüntetni nem is állhatott módjában. De az bizonyos, hogy a munkásnép helyzetén mégis javított annyit, a mennyit sok jóakarattal, nagy tudással és kis anyagi eszközökkel javítani lehet.

Még a kisemberek jólétének emelésére hat, de már a felső gazdasági tudás körébe is vág mindazon intézkedése és alkotása, melylyel a *mezőgazdasági szakértelem* növelésére törekedett a gazdasági élet minden fokán. Ott a téli előadások, háziipari tanfolyamok, népkönyvtárak, földmives iskolák, mintagazdaságok, itt a modern követelményeknek megfelelő különféle kísérleti állomások, a tanintézetek átalakítása, mezőgazdasági muzeum jelzik törekvésének intenzivitását és eredményeit.

Nyolc év tulajdonképpen kevés idő arra, hogy egy ország nagy produktív ágát az izmos fejlődés és a biztos előrehaladás helyzetébe lehessen hozni, alig elég arra, hogy a fejlődés és a haladás útjára rá lehessen vezetni. De Darányi Ignác nyolc év alatt ezt megtette. A magyar mezőgazdaság történelmében egy nagy fejezet lesz „1896—1903” címen s ennek a fejezetnek minden sora, minden betűje a Darányi Ignác nevének nimbusát fogja az utókor részére megörökíteni.

Mezőgazdaságunknak érzékeny veszteség Darányi távozása. De ma még csak vigasztalás, később kárpótlás lehet az a tény, hogy Darányi örökébe a király *Tallian Beldt*, a képviselőház volt alelnökét, országgyűlési képviselőt, Csongrád- és Békésvármegyék egykori főispánját nevezte ki. A legjobb és indokolt reménységgel eltelve várjuk az új földmívelésügyi minisztertől azt, hogy a magyar mezőgazdaság ügyeinek tevékeny, ügyes, szerencsés vezetője lesz.

Reményünket az ő kimagasló egyéniségéhez, az ő eddigi működéséhez és nyilatkozataihoz fűzzük. Éles ítélőképessége és szeretetreméltó modora képesíteni fogják arra, hogy meglássa azokat az eszközöket, melyekre mezőgazdaságunknak szüksége van és meg is tudja szerezni azokat. Mint egy valóban mintagazdaság tulajdonosa bizonyítékát adta gazdai ügyességének s mint két nagy alföldi vármegye volt főispánja éppen a munkakérdés, a szociális mozgalom ügyét tanulmányozhatta a legalaposabban a gyakorlat körében, az élet könyvében.

És az ő nyilatkozatai éppen minket, erdélyieket tölthetnek el a legindokoltabban a legszebb reményekkel. Mert olvassuk el

Tallian Béli az 1900-i telepítési anketon tartott beszédjét és meg fogunk győződni róla, hogy az új miniszter ösmeri a mi legelső rangú érdekeinket és szereti azokat. Ime néhány nyilatkozata:

„*Azt hiszem, aki ismeri az erdélyi viszonyokat, az meg van arról győződve, hogy azt a földet, mely a mienk volt, vissza kell szerezniünk, nem fegyverrel, nem erőszakkal, hanem okossággal, ésszel és pénzzel.*”

És halljuk, hogyan vélekedett *Tallian Béla* három év előtt a *telepítés* kérdéséről, melyet most mint miniszter bizonyára akkori fölfogása szerint fog vezetni:

„*Én a telepítési tervet akként szerkeszteném, hogy összekötném a magyar Alföldet egy meghatározott, széles vonallal a Székelységgel még pedig akként, hogy a telepítési akciót megkezdeném mind a két oldalról egyenlő időben és egyenlő irányban...*”

„*Én tehát a telepítést nagy keretben, nagy eszközökkel s az államérdek követelményeinek teljes érvényesítésével kívánom és óhajtom.*”

Ezek a nyilatkozatok egy olyan férfi nyilatkozatai, akit szeretet nevit az erdélyi magyarság iránt, akinek vannak ideái az erdélyi magyar birtokosság konzerválására és most, hogy ez a férfi a kormány tagja lett, meg kell győződve lennünk, hogy szeretete az az erdélyrészi mezőgazdasági kultura fejlesztésére fogja indítani s üdvös ideái megvalósítására meg fogja találni azt a harmadik eszközt is, amelyre még szüksége van — a pénzt is.

És az erdélyi mezőgazdaság érdekében kifejtendő tevékenységében erőnkhez képest segíteni iogjuk az új minisztert is és támogatni fogjuk tehetségünk szerint minden akcióját, mert az állam közbenjárása csak egyirányú társadalmi működéssel lesz eredményes és hasznos.

Magyarország Földmívelésügye 1897—1903.

Bővített második kiadásban jelent meg *Darányi Ignác* volt földmívelésügyi miniszter hét évi munkásságának leírását tartalmazó ezen vastkos kötet, amely műnek első kiadása mult év szeptember havában jelent meg a pozsonyi országos mezőgazdasági kiállítás alkalmával. Az azóta lefolyt időszak adataival bővített második kiadás tanulságos leírását nyújtja a magyar mezőgazdaság közel egy évtizedes törekvéseinek és ezek eredményének.

Általában konstatálhatjuk e leírásból, hogy a legutóbbi évtized a mezőgazdaság minden ágára kiterjedő élénk tevékenységnek volt az időszaka mind a gazdaközönség, mind a kormány részéről. Jól tudjuk, hogy gazdaközönségünk szervezkedése a mult évtizedben erősödött meg. A kormány tevékenysége pedig nemcsak hogy lépést tartott a gazdatársadalom mozgalmával, hanem sok esetben még föl is keltette, irányította és előmozdította azt.

De tett még ennél sokkal többet, amint

Kolozsvári
Takarékpénztár és Hitelbank
Részvénytársaság.

Kolozsvárt, Mátyás kir.-tér 7. sz., saját házban.

Törlesztés és közönséges jelzálogkölcönöket nyújt hosszabb, vagy rövidebb időre Kolozsvárt, valamint megyei székhelyeken fekvő bérházakra és bárhol fekvő földbirtokra.

Az ügyleteket a leggyorsabban és legelőnyösebben bonyolítja le s a kölcsönöket minden levonás vagy külön díj nélkül készpénzben fizeti ki.

a most megjelent leírás a mezőgazdaság minden terére vonatkozólag megmutatja.

A leírás egyes fejezeteiből azt látjuk, hogy a földművelésügyi miniszter nagy gondot fordított a *gabonatermelés* minőségének a javítására, a kisbirtokosok közt jó vetőmagot osztott ki.

Mily nagy jelentősége van a termelés minőségbeli javításának, azt egy számadat megvilágítja. Hazánkban évenként száz millió mázsa szemes termény terem. Ha a minőségbeli javulás mázsánként csak 20 fillérsnyi érték-emelkedéssel jár, ez a magyar mezőgazdaság évi jövedelmét 20 millió koronával szaporítaná, pedig az érték növekedés sokkal nagyobb lehet. A mily szerény eszköznek látszik tehát ez az intézkedés, oly messzeható a jelentősége. Terjesztette és javította a sörárpa termelést, jól fizető kereskedelmi növények (dohány, komló, kender, stb.) termelése érdekében nem szorított csupán e termények minőségének a javítására, hanem szervezte az értékesítést is, abból a helyes elvből indulván ki, hogy minden gazdasági termelésnek végső célja a jó és biztos értékesítés, ha tehát ezt javítjuk, akkor a termelést mozdítjuk elő.

Ami az értékesítés szervezését illeti, abban azt az irányelvet látjuk következetesen, hogy a miniszter a mezői termények feldolgozását is igyekezett az ország területén megtartani. Így különös állami kedvezményeket biztosított a kender és lennek nemcsak piaci árúvá tételére, hanem feldolgozására is.

Mily hathatós erősítése egy-egy gazdasági termelési ágának az, ha a nyers termény ipari feldolgozását is magunknak biztosítjuk, azt főlegesen bővebben magyarázni. Az erre való céltudatos munkálkodás a legjobb gazdasági politika.

Sokat tett a kormány és a gazdatársadalom a lefolyt évtizedben a *szövetkezeti* ügy terén. Erre az időre esik az Országos Központi Hitelszövetkezet felállítása, melynek megalapítását éppen a földművelésügyi miniszter lelkes felhívására — az ország tehetősebb birtokosai és testületei tették alapítványiakkal lehetővé. A szövetkezetek helyi teendőit pedig országszerte úgy az értelmi osztály, mint a kisbirtokosok önzetlen készséggel látják el, mindenütt tapasztalva, érezve a földművelésügyi miniszter segítő kezét. Ezt az időszakot méltán lehet a szövetkezeti ügy terjedésének és consolidálásának nevezni. A hitelszövetkezetek működése ma már 5329 községre terjed ki, s így nagy részük van abban, hogy a kisgazdák, sőt a munkások hitelszükségleteinek a kamatlába leszállt. Élénk emlékeztünkben van a közelmúlt éveknek az az állandó jelensége, hogy a kisbirtokos osztály, nem győzván a föld megszerzése vagy felszerelése alkalmával igénybe vett hitel nagy kamatterhét, ezerszámra pusztult, a kisebb birtoknak valóságos mobilizálása állott be. Ma ez a jelenség — a hitel consolidálása és olcsóbbodása révén — apadóban van, s az eddigi eredmények reményt nyújtanak annak az állapotnak az elérésére, hogy a magyar földbirtokos meg tudja tartani és fokozott jólétben utódaira hagyni az öröklött tűzhelyet.

A *mezőgazdaságról és mezőrendőrségről* szóló 1894. évi XII. t.-c. végrehajtása minden törvényhatóság területén megtörtént, az önkormányzati szervek szakszerű támogatást kaptak a mezőgazdasági bizottságban. Gondoskodnak a kisbirtokosok gazdálkodása érde-

kében szükséges közös teendőkről (községi faiskolákról, nyomásos gazdálkodásról, vizmosások megkötéséről, apa...tokról, stb.) határt szabnak a közlegelők fosztásának, előkészítik — a hol szükséges — a tagosítást.

A *mezőgazdasági statisztika* is nagyobb jelentőségre tett szert az utóbbi években, feldolgozták az 1895. évi nagy gazdasági összeírás adatait, folytonos adatgyűjtés folyik a művelési ágak változásairól, a vetések állásáról és a munkabérekről. A magyar statisztikai szolgálat elismerést vivott ki magának a külföldi szakkörök előtt is.

Terjedelmes beszámolóval találunk a leírásban a *szőlőművelés* fejlődéséről. Szőlőművelésünk ezelőtt egy évtizeddel a hanyatlás képét mutatta. Ez a termelési ág, régebben sok vidék jólétének, vagyonsodásának bőséges forrása — száználmas állapotba jutott. A régebbi 4—6 millió hektoliteres termés 1892—93-ban 8 900,000 hektósiterre adódott. A fillokszéra vész rohamosan terjedt, egész vidékek gyönyörű szőlőhegyeit elpusztította. A szőlőmunkából élő népek ezrei kivándoroltak. Az ország saját szükségletére sem tudott eleget termelni, behozatalra szorult, egyszerűen a szőlészet terén a magánvagyon, a közgazdaság, a kereseti alkalom, minden a pusztulást érezte.

Itt tehát mélyreható állami beavatkozásra volt szükség, hogy e helyzetet segítsünk. Ennek útját-módját kijelölte az 1896. évi V. t.-c., mely állami eszközökkel gondoskodott az elpusztult szőlők felújításához szükséges vesszők és oltványok termeléséről, a felújítással járó befektetésnek olcsó hitellel való megszerzéséről, az új művelési módhoz szükséges szakismeret megszerzéséről.

Talán még sohasem lépett föl az állami hatalom ily nagy eszközökkel a magángazdaság felsegítésére. De a helyzet oly nyomasztó volt, hogy a legnagyobb áldozattól sem volt szabad visszariadni. És tényleg a rendkívüli eszközök meghozták a várt eredményt: szőlőművelésünk egészséges fejlődése iránt helyreállt a *gazdaközönség* bizalma, a szőlőfelújítás nagy munkája országszerte megindult, az elhanyagolt parlagföldről a szorgalom és a szakismeret virágzó szőlőkerteket varázsolt, a jövedelmezés úgy bevált, a csüggedést oly nagy bizalom váltotta fel, hogy ma már a szőlőnek való üres telek drágábban kel, mint régen a termőszőlő volt. A fillokszéra pusztította 450.000 holdnak több mint egyharmada föl van már újítva. A tudomány és kitartás diadalmasodott a természeti csapáson.

A bortermelés már-már megközelíti és nemsokára el is fogja hagyni a múlt évtizedek bő termő éveit, a termés minősége pedig a fajok helyes megválasztása folytán fölötte áll régebbi bortermelésünknek.

Hasonló nagy tevékenység mutatkozik a *gyümölcsészet és kertészet* terén: állami faiskoláink terjedelme, a kiosztott csemeték száma tíz év alatt megnégyszereződött, a kertészeti szakismeretek és néptanítók, lelkészek, kertmunkások körében nagy mértékben terjedtek, az értékesítés módja, alkalma javult, konzervgyárak létesültek.

Az 1895. évi mezőgazdasági összeírás 60 millió gyümölcsfát talált az országban. Ezt az állományt csak az állami faiskolákból kiosztott csemeték a lefolyt 8 év alatt legalább is 10 millióval szaporították, nem szólva arról, mennyire nemesítette ez a kiosztás az egyes gyümölcsfajokat és mennyire emelte a termés értékét, sem pedig arról, mekkora len-

dületet adott ez a községi és magán faiskolák fejlődésének.

Gyümölcskivitelünk értéke a 8 év előtti 2 millióról normális években 4—5 millióra emelkedett; a termés növekedését a jövő évek fogja egész nagyságában bemutatni.

Gyorsabban mutatkozik az eredmény az *állattenyésztés* terén. Mellőzve azokat az intézkedéseket, a melyeket a tenyésztésanyag javítása érdekében tett a kormány, csak a falusi tejszövetkezetek terjedésére és sikereire akarunk rámutatni. Rövid néhány év alatt 452 ily szövetkezet alakult, majdnem csupa kisgazdából, kik 80 ezer tehénük után 83 millió korona évi bevételhez jutottak. A vagyonsodásnak új és állandó forrása nyílt meg ezzel számukra.

Külkereskedelmi mérlegünk a tejtermékek terén 7 év alatt 11 millió koronával javult, bőven kárpótolva az állami költségvetés e tételének szerény emelkedését. A javulás értékét mutatja az, hogy 1895-ben csak 14 millió korona volt a kiviteli többletünk. 1902-ben pedig már 126 millió korona. Mily nagy fejlődés áll még itt előttünk! E terén is a földművelésügyi miniszter mutatta meg a haladás biztos útját.

Nagyot fejlődött baromfitenyésztésünk is, a tojás értékesítés, haltenyésztés, a méhészet és selyemtenyésztésünk. A gödöllői uradalom területén egy minta méhésztudományi gazdaságot és iskolát, baromfitenyésztő telepet állított az állam. A haltenyésztésre újabban az egész ország minden részében gondot fordítanak, a tógazdaság, úgyszintén hazánk nagy folyóhálózatán a rendszeres haltenyésztés terjed.

Rendkívül nagy és tiszteletkeltő a haladás a selyemtenyésztés terén, ez a legszegényebb néposztály tehetetlen családtagjainak a keresztforrása. Nem is említve azt a gyöngéd gondoskodást, a mit a miniszter a gubók méltányos beváltásánál a selyemárak nyomasztó éveiben tanusított, csak arra akarunk rámutatni, hogy e terén sem szorított csupán a gubók beváltására tett intézkedésekre, hanem selyemfonó gyárakat is épített, melyekért a legelső rangú külföldi selyemgyártó cégek vetekednek, és a melyekkel máris sikerült a magyar selyemnek a világpiacon elismerést szerezni.

Az ország maga 50 millió korona értékű selyemárút fogyaszt évenként. Ennek a nagy összegnek, a mivel a külföldnek adózik, a megmentéséről van itt voltaképpen szó. Ezért kezdett a miniszter selyemfonó gyárakat építeni, a melyek ma már másfél millió korona keresetet adnak a magyar munkásoknak, a mely iparágból idővel selyemszövő ipar nőhet s a népek ezreinek lesz jó keresztforrása.

Lótenyésztésünk a régebben kezdett és bevált irányban halad és már a tenyésztésterületek megállapításáig jutottunk. Lótenyésztésünk nagyban emelkedik: 1895-ben 32.000 darab volt, 1902-ben 48.000 darab, ami 10 millió korona bevételi többletet jelent.

Az *állategészségügy* terén nevezetes időszakot jelöl az állategészségügyi szolgálat államosítása, amit az 1900. évi XVII. törvény-cikk mondott ki. Ennek az a hivatása, hogy általa a fertőző állati betegségek terjedésének lehetőleg gátat vessünk és hogy állategészségügyi rendtartásunk iránt a külföld bizalmát megerősítsük és állatkivitelünket előmozdítsuk.

Kereskedelmi mérlegünk az állatforgalom minden ágában emelkedett ez idő alatt. A

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi Irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Mária Valéria-u. 7. sz., a hvá a rendelések és mindennemű kérdézőkódések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

szarvasmarha kiviteli többlet 1896-tól—1902-ig 71 millió koronáról 111 millióra, összes állati kivételünk pedig 199 millióról 202 millióra emelkedett. A számok beszélnek.

Az *állami pótlékok* a lötenyésztésen kívül a gazdaság egyéb ágait is szolgálják: apaállatok, jó vetőmag kiosztásával, rizstermelő mintatelep létesítésével stb.

Az *Erdészet* terén legnagyobb a haladás a kopár területek befásításában. az e célra évről-évre nagyobb mennyiségben ingyen kiosztott csemeték felhasználásával, erdősítési jutalmak kitűzésével, sőt szegényebb sorsú birtokosoknál segélyek adományozásával.

A kopár területek fásításának előmozdításáról csak 1898. óta gondoskodik az állami költségelőrányszat, jelenleg ez a tétel már évi 300.000 korona, az ingyenes csemetekiosztás a nyolc év előtti 10 millióról 60 millió darabra emelkedett.

Nagy haladást jelez a községi és közbirtokossági erdők állami kezelésbe vétele az 1898. évi XIX. törvények alapján, a mi házáknak erdőállományának sikeres fenntartását közérdekből biztosítja s a községek és közbirtokosok erdőjövendelmét állandóan és tetelesen fokozza.

A *telepítés* az 1894. évi V-ik törvények keretében haladt. Azokkal a szerény eszközökkel, miket ez a törvény a kormánynak adott a Királyhágón túl és a délvídeken több új községet és telepet létesített a földmiveltügyi miniszter és úgy ezeket, mint a régebbi telepeket okszerű gazdasági vezetéssel megteremtette, mégis — mivel e törvény keretét szűknek találta, a folyó év nyarán új törvényjavaslatot terjesztett elő a miniszter, a mely a telepítés ügyének minden jogi vonatkozását tüzetesen rendezzi, a parcellázást a közérdek követelményeinek megfelelő módon szabályozza és ha egyszer törvényre válik, nagy része lesz hazánk nemzetiségi és gazdasági megerősítésében.

Az utóbbi néhány év munkája a Kárpáthegyi vidék és Székelyföld elhanyagolt gazdasági helyzetének javítása. A gazdaság egyes ágait (állattenyésztést, növénytermelést) közvetlen támogatással segíti az állam, de ami fő, szövetkezetek alapításával önszolgálatra neveli a népet

A szesz technikai felhasználásának nemzetgazdasági jelentősége.*

Írta: dr. báró Malcoms Béla.

A civilizáció feltartóztathatatlanul előre rohanó hatalmas kerekében megtört emberiségnek a természethez való közeledése napról-napra élénkebben átértett közkívánsággá lett s ezen kívánság mindegyre tágabb körben nyer kifejezést. A művészetekben és a tudományokban az egyéni és a nemzeti élet nyilvánulásában egyaránt szembeötlő ez a jelenség. A nemzetgazdasági politikának világszerte észlelhető azon újabb alakulása, melyet agrárius mozgalomnak nevezünk s mely a mezőgazdaságot az iparral és kereskedelemmel szemben az eddiginél kedvezőbb viszonyok közé igyekszik juttatni, végeredményében kétségtelenül szintén ezen retrograd irányzatnak tulajdonítható.

A kultura hatalmas fejlesztő tényezője.

* A jelen cikk írója tollából legutóbb „A szesz-
ipar jövője” cím alatt terjedelmes tanulmány került ki a
saját lapján, mely a külföldi személyes tapasztalatok alapján
íródott s a szesz ipari értékesítése minden mozzanatát
behatóan ismerteti. Hasonló munka még a külföldön sem
látott napvilágot s így annál nagyobb érdeklődéssel fogadjuk
annak megjelenését. (A szerk.)

ként szereplő ipar és kereskedelem sok tekintetben természetellenes és kimerítő munkájában elnyűtt erők önkénytelenül is visszavágyanak a mezőgazdaságra, a természet ölére, hol pihenést és felgyógyulást találnak. A mezőgazdaságban foglalkoztatott emberiség az östermetzből kisugárzó isteni fenség magasztos befolyása alatt testileg-lelkileg egészségesebbé válik, mint a többi termelési ágakban résztvevő, a természet jótékony hatalmától nagyrészt függetlenített emberiség s így erkölcsi tulajdonainál fogva a nemzeti létnek, melynek lényegét javarészen szintén a természethez, t. i. a földrajzi és faji sajátosságokhoz való kötöttség képezi — nagyobb biztosítéka.

Az erők felgyógyulásának szüksége és a nemzeti szempont igen természetesen nem szüntethetik meg az emberiségnek a maga rendeltetéséből folyó s a közgazdaság terén is nyilvánuló azon igyekezetét, mely a természettől való eltávolodás kínjai árán is mind magasabbra, eszményei után hajtja. A mezőgazdaságban felújuló erők hatványozott erővel és képességgel törnek előre az ipar és kereskedelem terén s a nemzeti élet fenntartásában lekötött parányok ismét felszabadulnak, hogy a cosmopolitismus felé vonzó tulajdonságukkal az emberiségnek nagyobb faji egységek alkotására irányuló természetes fejlődését segítik elő.

A mezőgazdaság nemzetfenntartó erkölcsi tulajdonsága és az ipar és kereskedelem kultúrát fejlesztő természete az előadottak szerint a népek sorsára nézve egyenlő jelentőségű lévén: a közgazdasági politika célja ezen különböző termelési ágak összhangba hozatala és egyensúlyban tartása lehet.

Ezt az igazságot kormányelnökünk minálunk kormányzati elvé emelte s annak széles körben érvényt is szerez, amennyiben a termelési ágak egyikét sem részesíti a másik felett előnyben s a múltban e tekintetben elkövetett sajnálatos mulasztások helyreállításáról gondoskodik.

A kormányelnök által inaugurált kormányzati elv szempontjából is örömmel kell tehát üdvözlőnk kormányunknak abbéli elhatározását, melynek eredményeképpen három gazdasági minisztériumunk újabbán egy olyan kérdés tanulmányozását tűzte ki programjára, mely a kultúrát nagy arányokban fejlesztő s e mellett az összes termelési ágaknak egyaránt kedvező természetét tekintve a maga nemében páratlanul mondható.

A távolabbi jövővel is számot vető közgazdák már hosszabb ideje foglalkoznak azzal a kérdéssel, hogy miképpen lehetne a nemzeti gazdaságot, illetve közelebbről a nemzeti technikát és különösen a motorikus erőmunkát a külföldi tüzelő anyagtól függetleníteni. Tudvalevő ugyanis, hogy a gőzgépek mellett különféle tüzelőanyagokra berendezett motorok mindegyre szélesebb körben nyernek alkalmazást úgy a mezőgazdaságban, mint az iparban és hogy ezen erőmunka előbb-utóbb minden nemzet gazdaságát intenzíven átható s ennek életképességével egyértelmű tényezővé fog emelkedni. Ezt a mindinkább tért foglaló és lassanként közsükségletté váló erőmunkát leginkább a petroleum, benzín s a szénből fejlesztett gáz szolgáltatja, mely anyagokat a Continens legtöbb állama javarészt a külföldről kénytelen beszerezni, mi által a motorikus erő s általa közvetve az egész nemzeti gazdaság a külföld szolgárává és annak adófizetőjévé lesz.

Olyan országok, melyeket mezőgazdaságuk nagyobb fokú belterjessége és iparuk fejlettebb volta a motorikus erőnek szélesebb körben való alkalmazására már régebben rá-

utalt — mint Németország és Franciaország — melyeknél tehát a kérdés leginkább homlokterbe lépett: az előbb vázolt veszedelmet belátva, kettőzött szorgalommal keresték a módot, melylyel a belföldi gépmunka a külföld kénye-kedvétől függetleníthető. Ezek a törekvések nem csekély munka árán végre célhoz vezettek és a sok évi kutatások és fejtörések eredményeképpen a belföldi termelésű szesz jelöltetett ki a külföldi tüzelő anyagok helyettesítőjéül.

Ez a választás nemcsak azért igen szerencsés, mert lehetővé teszi a külföldi anyagok kiküszöbölését, hanem egyúttal azért, mert módot nyújt arra, hogy a szesznek a pálinkafogyasztáson kívül is nagy piac szeressék, továbbá, mert a belföldi tüzelőanyagok között éppen a szesz az, melynek technikai célokra és pedig első sorban erőfejlesztésre, de emellett hő és világosság előállítására való nagy mennyiségű felhasználása által a nemzeti gazdaság függetlenítésén kívül ennek fellendítése mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi terén egyaránt elősegíthető.

A szesznek, mint a külföldi tüzelőanyagot kizáró hő-, világosság- és erőfejlesztő anyagnak, nagy mennyiségében, tömegárúként való forgalomba hozatala által nemcsak a mezőgazdaság, melynek fejlődése a szesztermelés kiterjesztésétől feltételezett, fog új életre ébredni: hanem az új gépek és eszközök gyártásának felmerülő szüksége s olcsóbb, valamint szélesebb körű gépmunka alkalmazhatása s a denaturált szesz iránt megnövekedő kereslet által az ipar és a kereskedelem szintén hatalmas erőforrássá válik.

A derék eszme a német agráriusok fejéből pattant ki s az aránylag rövid idő alatt testet öltött gondolat s a gyorsan elért fényes gyakorlati eredmények világszerte valószínűsítő lázba ejtették a modern államokat. Mindenfelé tanulmányoztatják a kérdést s Franciaország egy pillanatig sem habozott, hogy nagy ellenségét az új eszme gyakorlati terén is kövesse.

A kérdés minálunk még a megvitatás és tanulmányozás stádiumában van, azonban az eddig felhangzott vélemények arról tesznek tanúságot, hogy mindenki teljes mértékben átérzi az ügy nagy fontosságát és nemzeti jelentőségét, miből következtetjük, hogy a gyakorlati megoldás nem fog sokáig késni.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Tudomásul.** Lapunk jelen 45-ik száma a több napig tartott nyomdász-bérbárc következtében f. hó 8-a helyett csak ma és kisebb terjedelemben jelenhetett meg, amiért olvasóink szíves elnézését kérjük. Lapunk legközelebbi száma azonban már rendes időben, f. hó 15-én fog megjelenni.

— **Új kormány.** A király gr. Khuen-Héderváry Károly kormányának lemondását elfogadván f. hó 3-i legmagasabb elhatározásával gróf Tisza István elnöksége alatt új kormányt nevezett ki. Az új kormány tagjai a következők: Elnök és belügy: gróf Tisza István; pénzügy: dr. Lukács László; földmiveltésügy: Tallián Béla; kereskedelemügy: Hieronymi Károly; vallás- és közoktatásügy: dr. Berzeviczy Albert; igazságügy: dr. Plósz Sándor; honvédelemi Nyiry Sándor.

SÁRGA KRISTÓF fehérnemű és vászonraktárában Kolozsvárt, Deák-Ferenc-u. (Belközép) 3. sz.

A legnagyobb választékban és a legjutányosabb árban kaphatók:

Férfi, női és gyermek fehérneműk és harisnyák.
Különlegességek: dúz választék minden kivitelű divatos férfi és női ingek, alsó nadrágok, gallérok, keze-
lők- és finom zsebkendőkben.
Elvállal kiházasítási vagy magán szükségre kívánt mindenféle fehérneműk pontos elkészítését, kitűnő szabás
Valódi kasmárki lendamaszt asztalmű 25", gyári áron alól kapható.

Szőnyegek minden fajtaiban és minőségben, u. m.: szalonn-, fal-, futó-, ágyelibe-, és pamlagszőnyegek továbbá valódi **Linoleum** minden szélesség és nagyságban.
Házai pokróczok, utazó- és gyapju-takarók a legolcsóbbtól a legfinomabbig.
Amerikai önműködő ablak-függönyök (roletták) minden nagyságban kaphatók! és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítatik.
1003.

— **Kinevezések.** A földmivelsügyi miniszter Györy Loránd miniszteri titkári címmel felruházott segédtitkárt valóságos miniszteri titkárrá; Bittó István miniszteri segédtitkári címmel felruházott fogalmazót valóságos miniszteri segédtitkárrá; dr. Masirevics Samu és dr. Bakonyi Károly miniszteri fogalmazói címmel felruházott segédfogalmazókat pedig valóságos miniszteri segédfogalmazókká nevezte ki. Ugyancsak kinevezte a miniszter az alsófehérvármegyei g. e. tevékeny titkárat, lapunk jeles képzettségű munkatársát, Székelyhidy Viktort a magvizsgáló állományok személyzeti létszámába, ideiglenes minőségben segédde.

— **A földmivelsügyi miniszteriumból.** Tallián Béla földmivelsügyi miniszter, tekintettel arra, hogy a hegyvidéki és erdőlyrészi népsegítési akció oly terjedelmet vett, hogy azt az elnöki osztály nem láthatja el, külön ügyosztályt szervezett és ez osztály vezetésével Balogh Vilmos min. tanácsost bízta meg, mint a ki ezen ügyeket elejétől fogva vezette a legnagyobb odaadással. Ennek következtében Balogh miniszteri tanácsost felmentette az elnöki osztály vezetésétől. A miniszter az elnöki osztály vezetésével dr. Bartóky József min. osztálytanácsost bízta meg. Talliánnak ezen első adminisztratív intézkedése is mutatja már azt, hogy éles szemmel fődözi föl munkatársaiban azokat a tehetségeket, melyeknek alkalmazása a köz érdekében a legelőnyösebb. Balogh Vilmos a székely és ruthén népsegítési akciók, Bartóky József az elnöki osztály vezetőjeként garanciát nyujtanak arra nézve, hogy a köz érdekében mindent a legjobban fog irányítani az új miniszter

— **Darányi üdvözlése.** Darányi Ignác minisztert távozása alkalmából az Erdélyi Gazdasági Egylet a következő irattal üdvözlölte:

»Kegyelmes Urunk!

A mezőgazdaság üdvére kifejtett, közel egy évtizedes nagy, eredménydús munkásságára tekintünk vissza most, mikor Nagyméltóságod visszalép azon miniszterium vezetésétől, amely ezen idő alatt a magyar földmivelségnek fáradhatatlan és céltudatos fejlesztője volt.

Az az igaz szeretet, mely Nagyméltóságod minden intézkedésében a magyar föld érdekei iránt megnyilvánult, azon jeles alkotásai, melyek a magyar agrikulturát a múlt elmaradottságából a jövő virágzashoz hivatják vezetni, az a nagyhatású támogatás, a melyben Kegyelmességed az erdélyi országrész mezőgazdaságát, egyletünket mindenkor részesítette, gazdaközönségünk és egyletünk emlékezetében a hálás elismerés érzetét maradandóan fogják Excellenciád nevéhez fűzni.

Engedje meg Nagyméltóságod, hogy mi, a kik nyolc éven át olyan sokszor közvetítettük az erdélyi gazdákhöz Nagyméltóságodnak nagyon becses jóakarátát, ezúttal Nagyméltóságod előtt gazdatársaink nevében a hála és a köszönet érzelmét tolmácsoljuk és kérjük Excellenciádat, tartsa meg egyletünket továbbra is kegyes jóindulatába.

Mély tisztelettel

Cs. Szabó József egyl. elnök,
Tokaji László egyl. titkár.

Az E. G. E. állattenyésztési és kiállítási szakosztálya pedig a következő üdvözlő iratot intézte hozzá:

»Kegyelmes Urunk!

Most, amidőn Nagyméltóságod — annyi évi sikerben és eredményben dús önzetlen munkásság után — hazánk földmivelségének vezetésétől megválik, mi is tolmácsolni kívánjuk Nagyméltóságod előtt, hogy e tény igaz fájdalommal vettük tudomásul.

Hazarészünknek általunk képviselt közügyeit, közérdekeit Nagyméltóságod mindenkor oly meleg szeretettel segítette, gyámolította, hogy ezzel szemben az el nem muló jóemlékezés és hála — mindnyájunk szívében élni fog.

Kérjük Nagyméltóságodat, hogy tartsa meg hazarészünket továbbra is kegyes jóindulatában.

Mély tisztelettel

Gróf Bánffy György szakoszt. elnök,
Tokaji László szakoszt. előadó.

— **A király Darányihoz.** A király ő felsége a következő legfelső kéziratot intézte dr. Darányi Ignáchoz:

»Kedves Dr. Darányi!

Magyar ministeriumom lemondása és saját kérelme folytán Önt földmivelsügyi magyar ministeri állásától ezennel kegyelemben felmentem és Önnek fáradhatlan buzgalommal tett hű és kiváló szolgálatai elismerésül Lipót-rendem nagykeresztjét díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1903. évi nov. hó 3-án.

Ferencz József, s. k.

Gr. Khuen-Héderváry Károly, s. k.

— **Földmivés-iskola a Székelyföldön.** A székelyföldi miniszteri kirendeltség még ez év elején javaslatba hozta a m. kir. földmivelsügyi miniszternek, hogy a Székelyföldön földmivés-iskola létesíthetők, melynek szervezete s tanterve kellő figyelemmel legyen az ottani különleges gazdálkodási viszonyokra. E javaslatot a földmivelsügyi miniszter elfogadta s az ügy végleges tárgyalására Forster Kálmán miniszteri osztálytanácsost és Székely Jenő központi földmivés-iskolai igazgatót Csikszeredába küldötte le. E szerint a Székelyföld első földmivés-iskolája remélhetőleg már a jövő évben megnyitják s a székely akcióból kifolyólag egy igen célszerű és szükséges intézményt nyer a Székelyföld gazdasági kulturája.

— **Állatdíjazás Segesvárt.** Nagykovács megye közgazdasági bizottsága agilis elnöke Béli László főispán vezetése alatt múlt hó 31-én tartotta Nagykovács megye területére szóló évenkénti szép sikerrel megújuló díjazással egybekötött tenyészállat bemutatását. Jól esik konstatálni, hogy ez a díjazás korántsem állott a megyei díjazások megszokott nivelóján. Ebben a tekintetben különösen leköttették a figyelmet — a mit itt alig reméltem — a magyar erdélyi fajta olyan szép választéka, milyennel nem sok helyt lehetne találkozni. A rendelkezésre álló díjak a megjelent érdemeket szép méltánylásba részesítették.

Felhajtattott 21 drb. magyarfajta bika 38 drb. tehén, 18 drb. üsző, 4 drb. pinzgau bika, 14 drb. h. tehén, 8 drb. üsző, 2 drb. községi mén.

Bíráló bizottság: Somogyi Albert, Meisner Ernő felügyelő, Székely Károly gazda, törvl.

állatorvos, Ábrahám Lajos birtokos, ifj. Broser János, Réter János, Glatz János szász-dályai lelkészből állott birálatot befejezván, azt az alábbiakban foglalták össze:

A) 1—3 éves magyarfajta bika: I. d. 200 kor. Somogyi Albert Héjjasfalva, II. d. 100 k. Aubin Károly Királyhalma, III. d. 100 k. Száva László Héjjasfalva, IV. d. 50 k. Fodor Mózi Héjjasfalva, V. d. 50 k. Wannert György Morganda. B) 4—10 éves tehén: I. d. 180 k. Somogyi Albert Héjjasfalva, II. d. 100 k. Wannert György Morganda, III. d. 60 kor. Fodor Mózi Héjjasfalva, IV. d. 40 k. Szonya Vazul Héjjasfalva. C) 1—4 éves üsző: I. d. 100 kor. Ferenci Mihály Héjjasfalva, II. d. 70 k. Máté Mózes Héjjasfalva, III. d. 50 kor. Német Pál Héjjasfalva, IV. d. 30 k. Aubin Károly Királyhalma.

A) Pinzgau bika: Hermán György Szász-kézdői lakos 30 korona.

B) Tehén-díj: I. d. 50 k. Gunesch György Segesd, II. d. 30 k. Bránista Vazul Fehéregyháza, III. d. 30 k. Kail György Segesd, IV. d. 20 k. Baltes András Segesd, V. d. 20 korona Schneider János Segesd, VI. d. 20 kor. Urgya Ábrahám Segesd.

C) Üsző-díjak: I. díj 50 k. Frank János Segesd, II. díj 30 k. Gunesch György Segesd, III. díj 30 k. Zinz Zsófia Segesd, IV. díj 20 k. Binder Márton Segesd, V. díj 20 k. Müller Ferenc Segesd, VI. díj 10 k. Krammer Márton Segesd.

Díjazást kaptak még a Fehéregyháza községi, segesdi, Kolkány községi bika gondozók 15—15 kor-t, továbbá a keresdi községi mén gondozója 25, az apoldi mén gondozója 15 korona jutalomban részesült.

— **A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete** okt. hó 28-án tartotta az Alkotmány-utca 31. számú ház földszinti helyiségében 11. évi rendes közgyűlését gr. Széchenyi Imre elnökelete alatt a szövetkezeti tagok élénk részvétele mellett.

Az elnök megnyitván az ülést, üdvözlölte a szép számban megjelent tagokat, kik között a gazdatársadalom nem egy kimagasló alakját láttuk.

A közgyűlés úgy az igazgatósági mint a felügyelő-bizottsági jelentést tudomásul vette és a felmentvényt megadta. Eszerint elfogadott az igazgatóság ama javaslata, hogy az elért nyereségből az üzletrészek 5%-os kamatozására 23316.23 korona, tartalékalap javára 10000 korona, a gazdasági egyesületek országos szövetségével való egyezmény és az alapszabály 15 ik §. alapján szövetkezeti célokra 15%, vagyis 3609.50 korona, igazgatósági jelenléti díjakra 2700.— korona, hivatalnok és szolgálók nyugdíjalapja javára 10000.— korona fordíttassék az 1903/4 üzletév számlájára 2444.99 korona vitetett át.

Herceg Windisch-Graet Alajos sárospataki nagybirtokos jószágigazgatója Philipp Károly szólalt fel ezután.

Felszólalásában utal arra, hogy a korábbi években felmerült már ama terv, hogy a szövetkezet működése terjesztessék ki oly irányban is, hogy állíttassék fel egy új osztály, melynek feladatát képezné a szövetkezeti tagok gazdasági számvitelének ellenőrzése, illetve az e téren való útbaigazítás. Sajnálattal látja, hogy ez a terv eddig még nem valósult meg és az igazgatóság figyelmébe ajánlja arra vonatkozó indítványát, hogy ezen osztály mielőbb szerveztessék.

Gr. Széchenyi Imre elnök ajánlatára a közgyűlés tudomásul veszi a felszólaló indítványát, a melyet az igazgatóság tanulmány tárgyává fog tenni.

Következtek ezután a választások: Elnök

ELSŐ MAGYAR TEJGAZDASÁGI GÉP- ÉS ESZKÖZGYÁR
FUCHS és SCHLICHTER BUDAPEST, VI., Jász-utca 7. szám.

Tejszövetkezeti berendezések

kézi oró- és gőzhajtásra, úgyszintén mindennemű tejgazdasági gépek és eszközök a legjobb kivitelben és legjutányosabban szállítva

Teavajat

határtalan mennyiségben veszünk.

Árjegyzék és költségvetés ingyen és bérmentve.

kül egyhangulag gróf Széchenyi Imre, alelnökül *Eujanovich* Sándor választott meg, továbbá a megüresedett igazgatósági helyekre báró Ambrózy Gyula a temesvármegyei gazdasági egyesület elnöke (új) Hajós József, Halász Zsigmond, Harsány Oszkár, gr. Széchenyi Bertalan választották meg. A felügyelőbizottság tagjai lettek Zachár Gyula elnök, Koppély Géza, Pirkner János, Renner Gusztáv.

Gróf *Desseffy* Aurél megragadni kívánja az alkalmat és örömeinek ad kifejezést afelett, hogy gróf Széchenyi Imre megválasztott a szövetséget elnökéül.

Gróf Széchenyi Imre köszöni a megtisztelő bizalmat, mely őt a szövetséget elnöki székére emelte, amit nem érdemeinek tud be, hanem köszönhet — ugymond — egyedül annak, hogy mint a szövetséget egyik alapítója annak legrégebb alelnöke működött a szövetséget megerősödésén.

A Nagyszabeni Földhitelintézet törlesztéses jelzálogköcsönöket ad 2000 K.-tól kezdő összegekben,

mely kölcsönök készpénzben fizettetnek ki és 4, 4 $\frac{1}{2}$, 4 $\frac{3}{4}$ és 5% kamatláb és 3/4% kezelési díj mellett a tőkétörlesztéssel együtt félévi részletekben visszafizetendők a következő feltételek alatt még pedig minden 1000 K. tőke után fizetendő: 1243

A. 1. 10 évi törlesztésre félévenként K. 65.04 f.
2. 20 " " " " K. 41.75 f.
3. 30 " " " " K. 34.79 f.
legkisebb kölcsön 2000 korona, kivételesen 1000 koronától fogva is.

B. 1. 15 évi törlesztésre félévenként K. 48.52 f.
2. 25 " " " " K. 36.57 f.
3. 35 " " " " K. 32.05 f.
legkisebb kölcsön 5000 korona.

C. 1. 30 évi törlesztésre félévenként K. 32.92 f.
2. 40 $\frac{1}{2}$ évi " " " " K. 29.69 f.
3. 50 évi " " " " K. 28.22 f.
legkisebb kölcsön 10.000 korona.

D. 1. 50 évi törlesztésre félévenként K. 26.11 f.
legkisebb kölcsön 30.000 korona.

Az ötven évi kölcsönök, csak földbirtokokra adatnak, a többiek nagyobb vidéki városokban házakra is megelőző helyszíni szemle után.

Kölcsönfolyamodványok az alulírtakhoz benyújthatók, ki minden bővebb felvilágosítást is készsággal ad:

Erdélyi erdő-faanyag és bányagynökség.

Gombos Benő Kolozsvár, malom-u. 16. sz.

— **Uzsorakamatok.** Egy épp oly gazdag, mint fukar budapesti magánzó nemrég megnyerte a 600.000 koronás főnyereményt. Hogy barátai és ismerősei ne vehessék „barátságát” igénybe el akarta a nagy eseményt titkolni, azonban sajtóságos módon elárulta magát Midőn ugyanis a hatalmas nyereményösszeget megkapta, elhatározta, hogy ezen alkalomból kifolyólag jótékonytételt gyakorol és egy, osztályosjegyet vásárolván, elküldte ezt ajándékba egy vidéki árvaháznak. Régi szokáshoz híven, nevét a sorsjegy hátraírta, bár ez alkalommal titokban akart jótékonytételt gyakorolni. Mily nagy volt a bosszúsága az öreg zsgorinak, midőn néhány nap múlva az árvaház köszönő levelét megkapta és még inkább bántotta, midőn nemsokára Török A. és Tsa bankház, — Budapest, VI., Teréz-körút 46 sz. — értesítést vette, melyben örömmel tudatják, hogy a sorsjegy 60.000 koronát nyert. Így történt meg ez alkalommal, hogy az árvaháznak az ajándék-sorsjegyért befektetett csekély tőke uzsorakamatokat jövedelmezett, mely ellen a legszigorubb erkölcsbíróknak sem lehet kifogása.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	400.000— K
Alapítványok	1268.120— „
Tartalékok	190.400.30 „

Összesen 1.858.520.30 K.

Első évi felesleg 90.349— K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módzatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 $\frac{1}{2}$ %-os díjvisszatérítést kapta.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

1013 az igazgatóság.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOSZVÁRT

Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olcsó jelzálog és váltókölcsönöket nyújt és **BETÉTRE 5 SZÁZALEK KAMATOT AD.**

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segédszerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

Magyar Jelzálog-Hitelbank Képviselősege Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-os és 4 $\frac{1}{2}$ %-os

Záloglevélkölcsönöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50

évi törlesztéssel 4-95 százalék,

nagyobb városokban fekvő házakra 42 $\frac{1}{2}$ % évi törlesztéssel 5-25 százaléknál évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfoylam mellett 4 $\frac{1}{2}$ %-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42 $\frac{1}{2}$ % évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve

az Erdélyi Gazdasági Egylet

bizalmi férfiai adnak véleményyt. (1001.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 $\frac{1}{2}$ %-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereménykötvények

Jutányosan eladók:

— Százados —
marha-

mérlegek,

1500 klg. hordképességű erős vaskorlással,
2 $\frac{1}{2}$ méter hosszú, 1 $\frac{1}{2}$ m. széles;

— Szekér —

hidmérlegek,

4000 és 3000 kg. horderejű százados, toló
súlylyal, 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Becserélek:

ócska marhamázsákat új marhamérlegekre
Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt
évi jókarban tartás mellett. 1040

DÉNES MANÓ mérlegműszerész,

BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára örléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és

egyéb malomgépeit, mint feivonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Elektromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

1017

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve.

„AGRARIA” magyar gépforgalmi
részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság
resiczei mezőgazdasági gépgyárának vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Eltörhetetlen tégelyacélekefej.

Páncélacél-kormánylemezek.

Magasított azél-ekfejek.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Rövidített leveleim: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut-2. Sürgőncim: „Agraria” Budapest.

Tiszta acélananyag
s a j á t
hámorainkból.

1238

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetik.

Ekegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány; felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETESEK.

Levélbeli tudakozódásokra (felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiség felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Állást keresők.

Egy 37 éves gazdatiszt állást keres január 1-sejére, 14 évi gyakorlattal bír, jelenleg egy erdélyi 4000 holdas uradalomban főtisztartói állásban van, melyet saját kérése után hagy el. A gazdaság minden ágában teljesen jártas. Megbízható, józan életű, a hajszálig igazságos, strapáczió képes. Nagyobb gazdaságot elfogad fikszi adminisztrációra. Bővebb felvilágosítást ad az „Erdélyi Gazdatiszti Egyesület” titkári hivatala Kolozsvárt.

Gazdatiszti állást keres, kellő intelligens 37 éves, nős végzett szőlész és borász, ki a gazdaság minden ágában tapasztalt, úgy az állattenyésztés, tehenészet, tejgazdasághoz kitűnően ért, nagyon erélyes, szorgalmas. Nagy uradalmakban, mint gazdatiszt működött, jó bizonyítványokkal rendelkezik. A fajbaromfi tenyésztést is érti. Állását bármikor elfoglalhatja fizetés megállapodás szerint. Cím a kiadóhivatalban. 1239

Kézírt állást keres január 1-re gazdasági, és tejgazdasági szakiskolát végzett, 12 évi gyakorlattal, a magyar, és román nyelvet bír, 30 éves nő, jelenleg Erdélyben egy bárói birtokon van, szíves ajánlatokat kér. Ledvényi János Kékes Szolnokdobokam. 1227.

Egy 19 éves fiatal ember, ki IV. gymn. végzése után egy kétszer holdas gazdaságba lépett, mint gyakorló, hol erdőszet, szőlő, pinczekezelés, marhatenyésztés és a mezőgazdaság minden ágával foglalkoztatva volt, s már egy és fél éve működik; megelőzőleg is gyakran foglalkozott a gazdasággal, jelenben már annak minden ágával némi ösmeretiséggel bír. Állást keres, mint ispán vagy számtartó. Állását bármikor azonnal is betöltheti. Bővebb felvilágosítás a kiadó hivatalban nyerhető. 1224

Különlélek.

Hantz Sándor
— könyvkötő —
Kolozsvárt, főtér 9.
Külföldön szerzett tanulmányaim és üzletem személyes vezetésem kedvező körülményei folytán minden megrendelésnek pontos kiszolgálással előnyös áráért teszek eleget.
1213

DUNKY FIVÉREK
— os. és kir. udvari —
Fényképészek,
Mátyás király-tér 10.
Gr. Wass házban levő

fényképészeti műtermeket
magnagyobbítva
ujjonnan építették és a kor minden igényeit kielégítőn fényesen berendezték
s kérik a n. é. közönség tovább partfogását.
1127.

Váltóbuza vetőmag
— eladó. —

Kitünő minőségű, bőtermésű, rozsdának, megdülésnek az őszi búzáknál sokkal ellenállóbb.

Ára q-ként 17 kor.
Üzv. gróf Pejachevich
Arthur né mező-őri uradalmában

Posta: Kolozs.
Vasút: Virágosvölgy.
1244

CIMBALOM
részletre is olcsón
— kapható. —

Melyről nagy képes árjegyzéket bérmentve küld

Varga Pál

cimbalomgyártó. Makó, saját házából.

Cimbalmozni a leg hamarabb megtanulható az öntanulási, saját kiadásomban megjelent, cimbalomiskolából, melynek ára 4 kor. helyben, utánvétellel 70 fillérrel több. A megrendelő saját keze írása szükséges. VARGA PÁL cimbalomgyártó. 1162

SIMONFFY ISTVÁN

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje Kolozsvárt, Kultorda-u. 48. szám. Telefon 85. sz. Kívánatra árjegyzék és költségszámítás bérmentve küldetik.
1038

B. Bak Lajos

Ócsász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szállítója és az aranykoronás kereszt birtokosa

műbútor- és épületasztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt.
Alapított 1869-ben.
1039.

Pénzkölcsönt

leggyorsabban lebonyolított titoktartással, legelőnyösebb feltételekkel, gazdaságosnak, hivatalnokoknak, éves lakóknak vidékre.
Kölcsönöket betáblázásra minden irányban a legmesszebbmenő előnyök és kedvezményekkel közvetít igen rövid idő alatt, olcsó kamattal mellett
KANITZER REZSŐ bankbizományos. BUDAPEST, VII. Kertész-u. 50. l. em. 7. Válaszbélyeg melléklendő. 1198

BABÓS és TÁRSAI

vaskereskedése

Kolozsvárt, Deák Ferencz-út 25. szám.

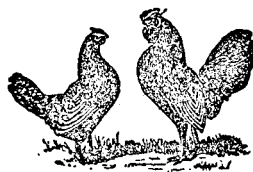
Gyári nagy raktár mindennemű gazdasági gépekben, villamos öngyújtóval ellátott Benzinmotor és Lokomobilok, Gőzmotor cséplőkészletek, szabadalmazott gölyös perselyű kézi és jargányos cséplőkészletek, Gabona-rosták, Triurók, Szecska- és Répavagók, Kukoricza-morzsolók, szabadalmazott „MONTANIA DRIL” sorbavető gépek, Fagerendelyes és Sack-rendszerű ekék stb.

Gépszíj, Gépolaj, Tovota géplénőcs és mindennemű technikai cikkek. Gabona-zsákok, Vizmentes ponyvák, OLAJ- és PORFESTÉKEK, Hollandi Keneze (Firniss) és mindennemű laekok, Pormentesítő olaj, LINOLEUM és BOROSTYÁN PADLÓLACK. Tűzmentes PÉNZ- és KÖNYV-VASSZEKRENYEK gyári raktára. Rézgálicz stb.

1199

Tisztelettel
BABÓS és TÁRSAI.

Sárga Orpington

kakasok. korai kelésből származók, szép és fejlett példányok eladók darabonként 12 koronáért. — Nyári kelésből darabonként 10 koronáért.

Ordódy Mailáth Gizella, BUDAPEST,
IV. Múzeum-körút 7. sz.
1235

Nemes harci kanarit (Trute törzs) nappal és világitásnál változatosan éneklőst 15 napi próbaidővel küldök, nem tetszőt kicserélem vagy a pénzt visszaadom. Tenyészdem több bel- és külföldi kiállításal kitüntetve. Csomagolás ingyen. **Óváry József**, a kanári tenyésztők egyetemen tiszteletbeli elnöke. Rákostól saját házban. Képes árjegyzék 50 oldalra terjedő utasítással bérmentve. 126

Sovány és hizott sertések legjobb értékesítésére alánljuk **Bauer B. Gyula** cégét Budapest, VIII. kerépesi-út 73., ki levélbeli megkeresésekre mindenkor díjtalanul szívesen válaszol. 1046.

Bajor I.
angol törzsű, szőke műtermében
KOLOZSVÁRT,
Wesselényi Miklós-u. és Mátyás király-tér sarkán, Hantz-ház, bejárat Wesse-lényi-u. felől — a legújabb minták szerint és legjobb szövetekből r. n. kívül jutányosan vállalatunkból r. n. és díszítőanyagok, valamint gazdasági ruhák! 1120

VALÓ-
dí francia különlegességek (gumi és halhólyag, úgy szintén összes női övszerők)
F. Berguand fils legismertebb párisi gyártótól legelőnyösebben beszerezhetők
POLGÁR SANDOR-nál BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körút 50. sz.
Részletes képes árjegyzék ingyen.
Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kivágott az „Erdélyi Gazda”-ból. 1204.

Eladó egy igen jó állapotban levő **Locomobil.** Megtekinthető a Récze-keresztúri gazdaságban, p. Pánczéleseh. 1231

Egy levelező lapon kérjen mutatványszámot a „**Baromfitenyésztés**” című képes hetilapló.
E szakfolyóirat felöleli a gazdasági és sportbaromfi-, éneklő és díszmadár-, galamb- és házinyúl-tenyésztési kérdéseket.
A baromfitenyésztés minden ágáról közölt nagyszámú cikkeket mindig a legjelesebb tenyésztők írják.
A lap hetenként 16 oldal terjedelemmel jelenik meg s az ország minden részében el van terjedve.
Szerkeszti: Hreblyayné Dedinszky Adél.
1149. Előfizetési ára: egész évre 8 korona.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Nap-u. 19.

Őszi telepítésre kitünő faj Kosárfüzdugványokat ajánl jutányos áron s kívánatra árjegyzéket küld az uradalmi nemesfűztelep kezelésére **GALGÓCZ.** 1218

Önálló főtisztai állást keres, 32 éves, római katolikus vallású, nős, gyermektelen, szakképzett gazda, ki a közgazdasági írói pályán is működik és nagyobb uradalma knál ilyen minőségben alkalmazva volt, az intenzív modern gazdaság minden ágában tökéletes jártassággal bír, továbbá a legkitünőbb referenciákkal rendelkezik. — Szíves megkereséseket továbbít a kiadóhivatal. 1240

Gyümölcsfák.

Őszi ültetésre ajánlunk minden fajtájú gyümölcsfát, nagy készletek a legjobb fajták bók tömeges ültetésre. Diszfák, gyümölcsstermő-cserjék, boggyógyümölcs, disznóvénny, gyönyörű gömbölyű akácok, gyümölcsujdonságok, alapozások stb. — Kizárólag a legjobb minőségű, egészsé-

ges gyökerű növényeket küldenek a megrendelőnek. A jó minőségért felelősséget vállalnak. Gyümölcsparc és kerti berendezések elvállaltatnak. Fővilágosítás gyümölcsügyben díjtalan. — Katalogus ingyen és bérmentve. 1234

FISCHER és TÁRSA faiskolák, NAGY-ENYED.

Kiváló szerencse Töröknél!

Felülmulhatatlanul kedvez főarudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 12 millió korona nyeresiménnél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek; csak a legutóbbi 5 hónapban a

3 legnagyobb nyeresiményt és pedig:

a 605.000 koronás nagy jutalmat az 57080. sz. sorsjegyre,
a 100.000 „ főnyeresiményt a 74366. „ „
a 90.000 „ „ a 109780. „ „

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyeresiményt.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 13. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeresimény

jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeresimény a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeresimény 400.000, 1 à 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à 80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 1 à 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000, 8 à 15.000, 36 à 10.000 korona és még sok egyéb; összesen 55.000 nyeresimény és jutalom 14.459.000 korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt —.75 vagy kor. 1.50; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3.—

$\frac{1}{2}$ „ „ „ 3.— „ „ 6.—; $\frac{1}{1}$ „ „ „ 6.— „ „ 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

folyó év november hó 19-ig

bizalommal hozzánk beküldeni, miután a huzás e napon kezdődik.

TÖRÖK A. és TÁRSA

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körut 46/a. I. fiók: Váci-körut 4/a.

II. fiók: Múzeum-körut 11/a. III. fiók: Erzsébet-körut 54/a.

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. és TÁRSA bankháza Budapest.** 1216

Kérek részemre.....I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget.....korona összegben $\left\{ \begin{array}{l} \text{utánvételezni kérem} \\ \text{postautalvánnyal küldöm} \\ \text{mellékelem bankjegyekben (bélyegekbén)} \end{array} \right\}$ A nem tetsző törlendő.

Pontos cím:

Ullmann Ferencz Czim- és Czimerfestő. Egyedüli erdélyrészi

Diszitő műterme, Horgany- és Érc-czimtábla Öntődéje. Kolozsvárt, Rákóczi-ut 14. sz. Telefon 471. sz.

Készít mindennemű horgany és érczöntésű felirat-táblákat, u. m. közséjlező útjelző, tilalmi és egyes ajtó felirati táblákat a legjobb anyagból és kivitelben; valamint elvállal és készít: fogadtatások diszitéseit, egyleti, templomi és diszlobogókat bármily kivitelben, ugyszintén: diszitési tárgyak, lobogók, czimerek stbik kölcsön is adatnak. Vidéki rendelések azonnal intéztetnek. 1162

Az 1896-iki országos kiállítás alkalmával kitüntetve!

Léber Gyula első erdélyi sodrony-szövetfonat, kerítés és

ruganyos acélsodrony ágybetétek gyára KOLozsvárt, Egyetem-utca 12. szám.

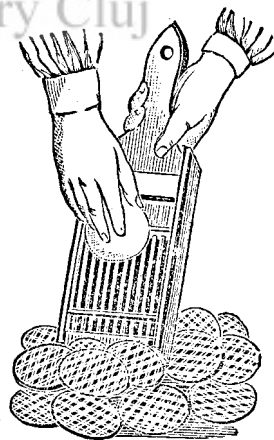
Telefon 439. szám.

Olcsó kerítések! Ajánlja minden e szakmába vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek stb.

bekerítéséhez

gépfontait, disz-kerítéseit és diszkapuit,

továbbá pince, padlás, felsővilágossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, majorsági udvarok sodronyfonattal való bevonását, áthányó rosták, szén, koks, kavics, porond válogatáshoz, szikrafogó cséplő-és egyéb gépekhez, sodrony ágybetétek (matracok) 1163.

Nélkülözhetetlen háztartási cikk

a **VIKTORIA-gyalu**, mely egymaga pótolja a tők-, káposzta- és ugorka-gyalut. Meglepő szép formákat aprít gyümölcsbefőzéshez és körítéshez. — Ára kicsiny 30, nagy 50 krajczár bérmentve, a pénz előleges beküldésénél.

VIKTORIA-gyalugyár
BUDAPEST, 1233
Nagykorona-utca 11. szám.
Viszon elárúsítók kerestefnek.

Eladó

750 cat. hold Marosmenti

[földbirtok,

teljes felszereléssel. Nagy tehenészettel.

Jó karban levő, megfelelő gazdasági épületekkel.

Parkban levő szép nagy uri lakással, vízvezetékkel.

Közel a megye székhelyéhez, Vasuti állomás helyben és állami út mellett.

Czim a kiadóhivatalban.